

re diem festum in reliquijs nocinarū ⁊ turpium cogitationum quod tamē nimis est periculosum quia facillime ex hoc peccatum mortale incurritur. Ut pbat Jacobus in canonica sua cū dicit. **C**oncupiscētia id ē interior animi delectatio cum conceperit subaudiēdo consensum rationis parit peccatū mortale. Sciendum s̄m Gregi q̄ humana temptatio pficitur i tribus scilicet suggestione delectatione ⁊ consensu. Si enim suggestio inducit passionem quę est subitus motus cogitatis seu delectantis in re cogitata sic ē veniale peccatum. Si autem suggestio i ducat passionem quę est quędaz anime formalis deliberatio tunc aut non esse sentit delectatio in tali cogitatioe ⁊ sic vel nō est peccatū vel solū veniale aut sentit delectatio in cogitando Et hoc contingit dupliciter aut tunc deliberatio rationis non consentit in delectationem ⁊ sic ē adhuc veniale. Aut consentit et sic est peccatum mortale sine consentiat in delectationem interioris actus siue consentiat in ipsum opus. Cuius ratio est quia non solū consensus verus puta cū quis consentit in opus est peccatum mortale sed etiam interpretatiuus ⁊ tūc quis consentit in solam delectationem interiorē non autē in opus. Et hoc habet veritatem si delectatio cadat sup obiectum includens in se deformitates ad rectam rationem. Si autem q̄s nō delectetur in delectatioe turpi. Puta si alicui placeat cogitare de specie alicuius mulieris pulchre absq̄ ista deformitate cōcurrente sic cōsensus in talē delectationem non erit peccatum mortale sed pot̄ veniale. **E**xPLICIT tractatus de decem p̄ceptis.

Incipit tractat⁹ de nouē pctis alienis
Quem sunt
 peccata aliena q̄rus si peccator i morte i vno dephēsus fuerit sic dānat ac si in pprio. Licet h nobis videat mirabile q̄ hō dānet p alienis sicut p pprijs. Ideo omnes sollicite discite nouē eē genera hōinz q̄ breuiter dicam q̄ dānat p alienis peccatis: s̄m q̄ sunt nouē peccata aliena. **P**rimū ē iussio scz cū q̄s iubet alterū peccare. Verbi grā. Dñs q̄ iubet famulū. Vel pater q̄ iubet filiū ⁊ dñā q̄ iubet ancillam h facere q̄ sunt p̄ charitatē dei et pprii. Sicut rustici q̄ iubēt suos famulos dāna inferre pprijs cū pecorib⁹ suis in gramib⁹ vel in segetib⁹. Vel dñā q̄ iubet ancillā ad prātū alteri ire ⁊ ibi gramina recipere qd̄ tñ bñ cognoscit esse p̄ voluntatē illius cui⁹ prātū. Et si nisi vnū pānū plenū gramib⁹ ancilla ex iussu dñę recepisset dñā obligatur ad restitutionē. Item mēchanici in ciuitatibus qui iubēt suos famulos ifideliter laborare sua artificia. Item pānifices qui iubent pānum nimis excessiue laniare ⁊ extrahere. Itē caupones q̄ iubēt famulos suos mēsurā cū vino nō bñ implere. Itē parētes q̄ iubēt filios ⁊ filias chonigare ⁊ sic de alijs. Quia q̄cquid iussisti qd̄ ē cōtra charitatē dei ⁊ pprii i illis reus es et dānaberis cū illis q̄ h ex iussu tuo perpetraverunt. **Uñ Sap. xviij.** Si li p̄na fuis cū dño afflic⁹ est imo quandoq̄ iubentes plus peccant q̄ faciētes. Herodes enim non decollauit Iohannes; tamen ita reus est tanq̄ cum propria manu fecisset. Et h̄ q̄re: Quia iussit. Silit̄ pilat⁹ q̄ nō crucifixit xpm ppria mān: s̄ milites sui ex iussu suo Rabuchodonosor

De peccatis alienis

Nolifernē p̄dari inffit. Antioch⁹ in-
sit q̄ leges nō seruari deberēt qđ fuit
contra deum. ⁊ alij multi qui hoc inesse-
runt fieri quod fuit cōtra deum. Et hi
omnes ⁊ cōsimiles dānati sunt ⁊ dam-
nabuntur. ⁊ sicut iste bonus homo qui
intet bonum fieri saluabit: ita qui ma-
lum intet opari damnabit. S; vtrū
tales tenentur ad restitutionē: Rñdeo
q̄ sic. Quādo pbabiliter quis credit
ex sua inssione secutā esse ablationem.
vel nomine suo factam ratam habuit.
B alias non. **S**ecūdum peccatū ali-
enum est cōsiliū. Quicūq; ergo alte-
ri malum consulit siue suo superiori. si-
ue pari. siue suo inferiori. vel alio modo
cuiūq; dānabitur cum illo qui opere
perfecit. **U**nde peccat mali consiliarij
dominorū: qui suadent guerras rapi-
nas exactiones. Et alij qui suadēt for-
nicationes ⁊ furta vel huiusmodi. Et
quicūq; dat consiliū vnde damnū
proximis infertur. vt telonea noua in-
stituere. vel antiqua telonea aggraua-
re vel augmentare: et etiam celsus pau-
perum aggrauare. Item qui in ciui-
tatibus dant cōsiliū ad nouas insti-
tutiones in damnū pauperū ⁊ cōmu-
nitatis. tales rei erūt omnium peccatorū
illozū que ex consilio eozū perpetrata
sunt vel p̄petrabūtur vsq; ad no uissi-
mū diem si sic decedunt. Ergo quili-
bet sibi cauere debet a consilio ⁊ doctri-
na mala. Quia talis coram deo homi-
cida reputabitur. **U**nde Aug⁹ super
Jobem. Homicida diabolus dicitur
non q̄ gladio accinet⁹ nec ferro arma-
tus accedat ad hominē: sed quia ma-
lum verbū seminauit. Noli ergo te pu-
tare nō esse homicidam: qñ fratri tuo
mala psuades. Itē mali psiliarij sūt si-
cut diaboli q̄ semp malū suadēt. Sed
q; sūt eis siles in culpa. cōsequēs ē q̄

erūt eis siles i p̄na. S; q; boni psilia-
rij sūt sicut angeli dei: q̄ semp suadēt
boī qđ bonū ⁊ salubre est. ⁊ ea q̄ sūt pa-
cis. Sic ⁊ boni consiliarij faciunt. Et
ideo merito cuz angelis gliaz eternā
possidebūt. Item mali cōsiliarij sūt si-
lij cayphē: q̄ dedit psiliū vt christ⁹ occi-
deret. **U**nde o christiane si cōsulis q̄
ali q̄s dānificet. primū suū in reb⁹ qđ
alias nō fecisset. tu teneris ad plenā re-
stitutionē. Etiaz si inde nunq; aliqđ
emolimentū habuisti. Itē si psulis vt
quis peccet mortaliter scz fornicando
vel decipiendo. vel furando. et hmōi
teneri satisfacere: q̄si hoc ipsū peccatū
ope p̄petrales. Item tu vetula si sua-
des alicui virgini fornicari: oīum pec-
cator ⁊ ita rea es sicut ipsa fecisses. Itē
si suades iniusta p̄lia. iustas guerras
⁊ hmōi. oīuz malozū que ibi fiunt re-
es. et consiliuz tuum sup te reuertetur.
Un d; Eccl. xxvij. Faciēti psiliū neq̄s-
simū sup ipsū deuoluet. **U**nde Job.
xvij. Precipitabit eū psiliū suū. Sci-
endū q̄ mali cōsiliarij vt cōiter turpi
morte moriunt. **E**xēplū de Amā He-
ster. vij. q̄ fuit suspēsus ad patibuluz
quod p̄paruit mardocheo. Itē patet
hoc de principibus qui dederūt cōsili-
um cōtra Danielē vt mitteret i lacū
leonū. Qui postmodū p se fuerūt in la-
cū missi. ⁊ sic a leonib; deuorati. vt ha-
bet Dan. vij. Itē p̄ hoc i achitophel
qui dedit malum cōsiliū cōtra dauid
⁊ postmodū seipsū suspēdit. vt habet
ij. Regi. xvij. Ideo sollicite cauendus
est vnicuiq; a malo consilio. Quia vt
frequenter malum cōsiliuz super ipsū
deuoluetur. **E**xempluz. **T**empore p̄se-
cutionis fidei christiane fuit quidam
consiliarius p̄uersus qui psuluit p̄se-
fecto vt faceret fieri tharū gneū. ⁊ i me-
dio lateri ipsius tauri faceret magnū

foramen cum cooptorio euz quo clau-
deretur. et sic christianos intro poneret
et ignem subtus taurum supponeret.
Et sic a christianis mirabiles et lamen-
tabiles voces audiret cum ab igne et
calore torqueretur. Quod prefectus
volens experiri consiliarium eundem
primitus intro posuit. Et sic hinc dictum
Ecclesiastici. xxvij. Facienti consilium nequis-
simum super ipsum devolutum est.

Tertium peccatum alienum est con-
sensus. videlicet cum quis ex corde di-
ligit malum quod alter facit. imo et fo-
net. et tales digni sunt morte. quia nul-
li placere debet illud quod deo maxi-
me displicet. hoc est peccatum et iniusti-
cia. Quia o christiane hoc deus meruit
apud te quod debeas dolere de malo quod
fit domino deo tuo. Et ideo cum gau-
des de quo dolere deberes non es ve-
rus amicus dei. et ideo damnaberis cum
consentis et congaudes malefacienti-
bus. Ergo si non iussisti nec consulisti
sed solum consensisti ad mala facien-
da que sine tuo consensu non fuissent
perpetrata. reus eris omnium illorum fa-
ctorum malorum. et damnaberis cum ma-
lefacientibus. Unde ad Roma. i. Di-
gni sunt morte non solum qui faciunt.
sed etiam qui consentiunt malefacienti-
bus. Verbi gratia. tu non velles ali-
quem ludere. nec consulis. sed solum mo-
do consentis. in hoc reus eris. Simili-
ter pater et mater non iubent filium vel
filiam fornicare. sed consentiunt. in hoc
rei erunt. et sic de alijs. Ergo quicumque
prestat alicui civitati vel communitati. licet
non iubeat malefacere. nec consulat. sed
consentit malefacientibus et permittit
fieri mala. siue hoc fiat propter tempora-
le lucrum vel propter favorem vel timo-
rem humanum. reus erit omnium malo-
rum que sub dominio suo sunt. Unde

Sap. vi. Judicium durissimum fiet
his qui presunt. Hoc advertere debe-
rent qui iustos fouent in civitatibus.
vel in domibus suis eos ludere permit-
tunt. et sic de alijs malis que sine consen-
su eorum non possunt fieri. **Quar-
tum** peccatum alienum est adulatio. Et
in hoc rei sunt isti qui peccata comen-
dant in hominibus qui male faciunt
pro quo damnabuntur. Nam qui ita
laudant et adulantur malefacientibus
ita rei sunt quodammodo ut illi qui fa-
ciunt peccatum. Nam cum aliquis pec-
cat increpari et non laudari deberet.
Ideo iam propter adulatorum et lau-
datorum peccatorum mali confortan-
tur in malis. et propter derisionem bo-
norum aliqui homines receduntur
benefacere. quod est miserabile audire
et ideo tales participes sunt omnium
malorum istorum. Et tales valde rep-
hensibiles sunt omnium malorum isto-
rum. nam pervertunt ordinem recte ratio-
nis in hoc quod laudant illud quod rep-
hensibile et illicitum est. et vituperant
et subannuntiant illud quod salubre et lau-
dabile est. Et propterea tales adultores
sunt maledicti. Ideo habetur **Isa. v.**
Ue qui dicitis bonum malum. et ma-
lum bonum. ponentes tenebras in lu-
cem. amarum in dulce. dulce in amarum.
Quare putatis quod iam tam femine quam vi-
ri tot iam habeant peccata etiam nesciunt
quod laudant in his que faciunt. et ideo
non cognoscunt se esse peccatores sicut
coram deo sunt. et ita decipiunt. **Ubi** **Isa.**
ix. Et erunt qui beatificant et qui beatifi-
cantur precipitati. **Ubi** etiam **Seneca.**
Malum hominem blande loquentem agno-
sce tuum laqueum esse. habet enim suum ve-
nenum blanda locutio. Ideo nolite
laudare malum et deridere bonum. quia hoc
est unum de sumis periculis in ecclesia dei.

De peccatis alienis

Unde Aug⁹ super ps. Duo sūt gene-
ra persecutorum scilicet vituperatiuz
z adulantium. sed pl⁹ psequimur lin-
gua adulatoris q̄ manu psequentis.
Unde etiam Hiero⁹ super ps. Nihil
est quod tam facile corrumpit mentes
hominū sicut adulatio. Plus enī no-
cet lingua adulatoris q̄ gladius pse-
cutoris. Hoc cognosci potest ex eo qd
adulatores ligant homines in peccatis
Unde Aug⁹. Adulantiū lingue ligāt
homines ī peccatis. delectant enī ea fa-
cere in quibus non solum nō metuit
reprehensor: sed etiā laudatur opera-
tor. Item tales adultores ponunt et
cōsumunt puluillū sub capite iacētis
in peccatis. Unde Ezech. xij. Ue qui
psumunt puluillos rē. Sup quo ver-
bo dicit Greg⁹ super Ezech. Omel. ix.
Quis male agētib⁹ adulatur puluillū
sub capite iacētis ponit. vt q̄ cor-
ripi ex culpa debuerat. in ea sulci⁹ lat-
tibus quiescat. ¶ Sequitur videre
quomodo mali in malicijs suis laudā-
tur z virtuosī in virtutib⁹ suis irriden-
tur. Pro quo sciēdum qd vitia p adu-
latores acquisierūt sibi virtutū nomi-
na. nam supbia edificioruz vestīū cin-
gulozū calceozū z omniū exteriorū ge-
stiozū ab ipsis honestas est nūcupata.
vt dicendo: Quā bene decorat te ista
tunica. vel ista vestis. q̄ pulchra es in
facie. Quā bn decorat te illud pepluz
Quam pulchre incedis. z sic de alijs.
Et in hoc q̄ imitant luciferū in super-
bia extollendo se super alios. in hoc cō-
mendant quod est valde nociuū z re-
prehensibile. Quia christ⁹ dicit ī euā-
gelio. Qui se hūiliat exaltabit. ¶ Se-
cundo auaricia nominat prudentia.
vt cum quis die noctuzq̄ omnibus vi-
ribus laborat pro acquisitione reruz
temporalium. siue iuste siue iniuste vt

quocunq̄ modo potest. siue sit cū deo
vel contra deuz minime curās. Omnē
solicitudinē suam adhibens quomo-
do possit temporalia cōgregare. z cuz
tanta auaritate q̄ nunq̄ etiam satiat
Et in hoc comparatur inferno. Unde
Aug⁹ ad quēdam comitem. Inferno
auarus est similis. Infernus enī quā-
toscūq̄ deuorauerit. nunq̄ dicit sat-
est. Sic z si omnes thesauri cōfluxerūt
in auaruz. Et talis ab adulatoribus
non nominat auarus: sed prouidus.
¶ Tertio dissolutio socialis. iocūdi-
tas est nominata vt cum quis cōiūgit
se alijs indifferenter siue in bonis siue
in malis siue in licitis siue illicitis. Si-
cut in choriando saltādo in ludēdo
et sic de alijs. Et talis ab adulatorib⁹
non nominat dissolut⁹. sed socialis si-
ne socius. id ē. gesellig. Et talis q̄ sic
se cōformat malis in illicitis. postmo-
dū habebit societate demonuz z om-
niū dānatozuz. et carebit societate dei
et omniū electozū. ¶ Quarto astucia
ab ipsis adulatoribus prudentia no-
minat. vt cuz quis ē astutus. id ē. bin-
derlistig. in mercācijs z in alijs suis ne-
gocijs. z lucrat mentiēdo z decipien-
do defraudando z truffando p̄rimos.
Qui nouas adinuetiones iuenit. vt
sic p̄rimos decipere possit. Tales ab
adulatoribus hui⁹ mūdi prudentes no-
minant. Unde Luc. xvj. Filij hui⁹ se-
culi prudentiores sunt filijs lucis ī ge-
neratione sua. ¶ Quinto laxa consci-
entia libertas animi nominatur. vt cū
quis sine timore dei uiuit nihil timēs.
nec curans deuz in cogitationibus lo-
cutionibus z operib⁹. sed sine omni ti-
more dei peccat z que delectabilia sūt
carni p̄petrat. Et talis let⁹ ab adula-
toribus nominat. De quib⁹ dicit dñs
Luc. vj. Ue vobis qui nūc ridetis rē.

Sexto garrulitas affabilitas nominatur. vt cum quis est garrulosus. id est. claffig. siue vir siue mulier scurrilia verba pferens: non curādo vtrū deum in hoc offendat. tales nominantur solatiofi. id ē. kurtzvilig. In quo aliqui multum delinquūt scz cōcitantō homines annosos ad iracūdiā et ad impatiētiā 7 ad blasphemā: qui alias ex natura 7 ex senio mirabiles 7 impatientes sunt. Et quicquid tales sic peccāt redundat in eos qui eos cōcitanerunt. **S**equitur videre quomodo virtutes 7 virtuosī irridentur. Et primo cum quis ē abstinēs 7 vult parce viuere et tm̄ in necessarijs contentus esse: talis abstinētia auaricia siue parcitas nominat. quasi non audeat vti de bonis sibi cōcessis: cum tamen talis non. ppter paritatez dimittit: sed quia scit redditurum se esse rationem d̄ omnibus creaturis quomodo vsus sit: ideo abstinēs viuūt. **S**ecūdo si humilitatem diligit. exemplo christi qui dicit: *Discite a me quia mitis sum 7 humilis corde.* Et humilitatem studet seruare in verbis factis et nititur scandalū cauere: timens illud dictū christi *Matth. xvij.* *Ue homini illi per quem fit scandalum.* tunc talis ab adulatoribus huius mundi hypocrita nominat. **T**ertio maturitas id ē. ernstbaftigkeit oder dapperkeit. scz cum mature incedit quis in verbis 7 factis timens leuitatē mētis ostendere. tūc talis maturitas amaritudo vocatur. id ē. surgesch. **Q**uarto quies deuotionis scz cum quis nititur expellere extraneas occupatiōes: 7 deo trāquillū 7 quietum cor offerre: tūc talis quies deuotiōis pigricia nominatur. **Q**uinto simplicitas scz cum quis s̄m pphetaz ī simplicitate cordis q̄rit

deum. 7 s̄m dictum christi studet simplicitatem columbe ostendere. tūc talis simplicitas stulticia nominat. Et talis ab huius mundi amatoribus deridetur. *Unde Job. xij.* *Deridet iusti simplicitas.* **S**exto timor dei litigiosa cōscientia nominatur. scz cū quis deum s̄ oculis habet in verbis 7 in factis timens deum offendere. Talis nō dicitur timorosus: sed erroneus in cōscientia. **S**eptimo fugere publicā 7 malam societate singularitas nominatur. vt cum quis vult sibi cauere a mala societate aduertens illud dicitur pphetę. *Quis sancto sanctus eris: 7 cū puerso puertis. tūc talis singularis et despector nominatur.* **O**ctauo si quis iusticiam querit 7 exigit: tunc talis impatiens 7 austerus nominatur. **N**ono si quis gratiam hominū habet tunc adulator nominat. **D**ecimo si quis informationi 7 correctioni p̄xiimi intendit: tūc p̄sumptuosus d̄r. **Q**uintū peccatū alienū ē recursus. Et sūt illi B rei q̄ tuent malefactores 7 ad qs̄ hnt recursū. verbi gr̄a. Aliqs̄ furat. 7 habet apud quē furtū abscondat. vel raptor vl̄ rapinā. vl̄ cū qs̄ tuetur malefactore nō p̄mittēdo fieri de ipso iustū iudiciū: 7 multa hm̄ōi. Ergo si potēs es. 7 ī castro tuert raptores cū rapinis: re^oeris oīnz pctōz illorū. Certe nō eēt tot raptores: si nō haberēt tutores. Et de eis d̄z cōq̄rit d̄ns p̄ *Isa. iij.* *Et rapina pauperū ī domo vestra.* Itē si tu es receptor hospitiū: 7 recipis ī domū tuā hoīes nō timētes deū 7 amīstras eis cibaria illicita. vt ī q̄dragesima lacticinia cū alias sūt sani et fortes et p̄nt vti cibo q̄dragesimali. Et cū bñ haberes eis amīstrare cibū q̄dragesimalē: s̄ p̄p̄lucz amīstras eis cibum illicitum: tunc p̄iceps eris

De preceptis alienis

illorum peccatorum. Sed dices videant ipsi quid ad me: Respondeo quod ex charitate dei et proximi obligamur promouere proximum in his que sunt salutis et non amministrare eis occasionem peccandi. Item si pincerna es: et hospitio recipis lufos blasphematores leuones qui cum meretricibus peccant que non sunt legitime uxores eorum: et hoc facis propter lucrum temporale: reus eris omnium malorum. Item paterfamilias que tenet famulum et ancillam simul peccates in domo sua: reus erit illius peccati. Breuiter quicquid committitur in domo tua quod est contra deum ab his quos hospitio recipis scienter: reus eris omnium malorum illorum. Et tales receptores sunt sicut scuta: protegentes eos malefactores de quibus dicit psalmus. Et scuta comburentur igni. **Sextum** peccatum alienum est participatio in peccatis alienis: videlicet cum quis partem habet in lucro peccati: et per consequens partem habebit in pena: ut qui scienter emunt rapinam vel furtum vel inde comedunt vel bibunt. Tales tenentur ad restitutionem in quantum de his iniustis vli sunt: etiam si sex vel octo comedissent unam aucaam furatam: quilibet tenetur restituere partem suam quantum ad eum peruenit. Similiter intelligendum est de his qui a iudeis dona et munuscula recipiunt que ab alijs per usuram receperunt. Et tales tenentur restituere non ipsis iudeis: sed ipsis a quibus ipsi per usuram receperunt si habent noticiam illorum. Sin autem tunc secundum consilium confessoris debent dare pauperibus. Idem dicendum est de lufosibus et de his qui bona per ludum acquisita recipiunt: quia omnes tales tenentur satisfacere secundum consilium prudentis confessoris. Ergo nullus debet cum luso-

ribus bibere vel comedere: nec denarios illos quos ad lumem ponunt recipere: sicut quando comburuntur lumina pro vno denario tunc recipiunt quattuor. Et tales tenentur ad restitutionem secundum consilium confessoris. Item iudices et reiprobantes qui permittunt panem vel vinum minorari pro pecunia: et alij quamplurimi qui participant quocumque modo scienter in lucro peccati: ut uxores et pueri iniuste scienter hereditantes: unde tam uxores quam filij sacerdotum belis simul a rege combusti sunt: ut legitur in Dan. ca. xiiij. **Septimum** est cum quis mutus est in peccato quod corripere et reprehendere tenetur. Unde quibus deus commisit subditos: ut prelati et patresfamilias tenentur ut subditos et filios corripiant: potest expedire videtur pro loco et tempore ne vna cum ipsis pereant. Unde legitur de sacerdote Meli. i. Reg. iij. Qui non corripit filios suos inique agentes: vel que tacuit: vel qui tepide corripit: punitus est hic per mortem temporalem: quia fractis cernicibus cadens de sella retrorsum expirauit: et si est in inferno non inuenimus aliam causam nisi quod filios suos non corripit ut debuit: propter quod dominus eum subitanea morte interfecit. **Unde** cum filij a parentibus et laici a prelatibus suis reprehenduntur: nequaquam ipsi vel subditi indignari debent. Nam ad hoc tenentur: alias darentur cum ipsis. **Unde** Ezech. iij. Si dicere me ad impium morte morieris: sed pro tua superbia auaricia luxuria etc. et tu non annunciaueris eis: neque locutus fueris: ut auertatur a via sua impia et viuat: ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinem eius de manu tua requiras. **Nota** peccata que prelati possunt corripere et non corrigunt ipsis imputabuntur et pro eisdem dantur. Ergo Sap. iij.

Judiciū durissimū fiet his qui p̄sūt.
Item si cōfessor dure cōfitentē redar-
guit: p̄terea nō debet indignari: q̄ te-
netur. Et confessor potius debet duos
bñ expedire: q̄ decē negligēter. Quia
nō est redditurus rationē de numero
cōfitentū vtrū multos vel paucos au-
diarit: s̄ q̄liter eos expedivit. Si autē
p̄fessor p̄p̄t lucrū tp̄ale negligēter expe-
dit sibi p̄fitētēs: grauit̄ peccat: quia
s̄m doctores qui aliquē sciēt̄er absol-
uit quē coram deo pbabiliter scit non
esse absolutū: ipso facto peccat morta-
liter. Ad eant ergo confessores quō
absoluūt pomposos hoīes q̄ nō inten-
dunt suam superbiam dimittere: imo
ipso facto ostendūt suā sup̄biaz in ve-
stimentis pomposis 7 in scissuris: 7 sic
de alijs peccatoribz q̄ ostendūt p̄babi-
lia signa q̄ nō habēt firmū p̄positum
abstinēdi a peccatis: vt fornicarij et
publici adulteri: q̄ meretrices 7 concu-
binas secū in domo tenent: nec eas a se
amouere intēdūt. Similiter vsurarij
7 lusores: qui non sunt parati ad resti-
tuendū s̄m cōsiliū cōfessoris. Simi-
liter 7 sup̄bi choricantes 7 toruiamen-
ta exercentes: q̄ seruant illa ornamen-
ta in q̄bus peccauerūt. Et h̄ ē euidēs
signū q̄ tales non intendunt firmiter
dimittere. Quia si iam intēderēt: resi-
gnarent talia ornāmēta quibz nō vtū-
tur nisi ad peccandū. Tunc in futurū
oporteret eos sibi alia ornamenta su-
perbię p̄parare vbi fortassis sumptus
et p̄ciositas talium compandorū eos
a peccato retraheret. Sicut illi sup̄bi
qui habent magna caputia: vnā de
q̄nq; vel sex vlnis: 7 longas scissuras
in caputis 7 tunicis. Et dñę 7 puellę
q̄ habēt magna crinalia in quibz cho-
ricauerūt: 7 sic de alijs. **O**ctauū pec-
catū alienū nō obitare peccatis. Et h̄

spectat ad p̄latos 7 p̄sidentes. **U**nde
vos p̄lati 7 dñi qui subditos vestros
nō cohercetis: sed dimittitis eos infer-
re damnū paupibus pullos anseres
anetas pecora auferre: fruges eorū
eq̄s vestris in pabulū gramina: fru-
ctus hortorū 7 vinearū furari 7 vi acci-
pere pauperes vitupare p̄cutere lede-
re irridere et male tractare 7 hmōi: et
nō p̄hibētis vos dānabimini. **U**nde
Ezech. xiiij. dicit dñs p̄lati. **N**ō ascē-
disti ex aduerso: nec posuistis vos mu-
rum p̄ domo israel vt stareis ī domo
dñi. **D**ēs enī rectores ad h̄ statuti sūt
q̄ vnusquisq; terrā sibi subiectā in pa-
ce teneat. Et si forte ipse rector 7 p̄lat⁹
nō spoliat subditos: tñ nō resistit spo-
liantibus (7 si esset ī terra ita ampla si-
cut vltra mare) oībz peccatorz q̄ fiunt
in ea p̄ raptores q̄bus resistere posset
p̄iceps est: 7 d̄ oībz his redditurus
ē deo rationē. **I**tē vos patrefamilias
si filij vestri vel familia mala p̄petrant
damna inferendo p̄ximis: 7 si eos pro-
posse non emendatis: 7 si multa bona
opa faceretis ieiunando orādo vigi-
lando elemosynas dando: 7 hmōi: eo-
minus nō dānaremini. **C**ur putatis
q̄ deus p̄tulerit hoīem homini: nūq̄d
ad honore istoꝝ 7 deiectionē illorum:
Nō. **S**ed vnusquisq; p̄tātez ad hoc
a deo accepit: vt malum s̄m vires p̄hi-
beat 7 suos subditos ab incurisibz ma-
lorū defendat. **U**n̄ si p̄sidentes possūt
p̄hibere mala 7 nō faciūt damnabūē
Ideo vos dñi 7 dñę q̄ p̄mittitis fili-
os vestros turpia verba loqui 7 mala
p̄petrare opa: 7 ridetis 7 nō p̄hibētis
Et vos viri familiā vestrā. Et vos iu-
dices 7 potentes subditos vestros: si
impedire poterit talia mala: 7 si aliud
peccatū non haberetis q̄ illud solum
dānabimini. **H**oc merito facere debet

rent et advertere isti prelati et presidentes qui de sua potentia et dignitate nesciunt nisi gloriari: tota die occupando se in torneamentis venationibus potationibus ludis aleis et sic de alijs mundi vanitatibus. Nunquam vero vel raro se occupantes circa pauperum viduarum clericorum orphanorum religiosorum et huiusmodi iudicia. Cum tamen nulla alia de causa ut permixtum est: deus eis preterea contulerit nisi per tuitionem ecclesie et pauperum. Unde dicit Numeri. xxvi. Principes et iussu dei sunt suspensi pro peccato populi. Unde dixit dominus ad Moysen: Tolle cunctos populi principes et suspende eos contra solem in patibulo. Et hoc ideo secundum glossam quia fuerunt auctores peccati illius populi. vel quia non prohibuerunt. **N**on peccatum alienum est non manifestare peccata hominum ad corrigendum et ad emendandum. Et quicumque scit periculum alteri et eum non auisat et premonuit siue in corpore siue in anima aut in rebus: cum tamen bene posset illum premonere? erit si hoc non fecerit. Sic si scires aliquem peccare et posses huiusmodi manifestare quod impeditur et emendaretur: si non faceres reus esses. Item si scires rem furatam circa aliquem iniuste detentam: et non vis domino rei publicare: ut sic suam rem re habere possit: cum tamen hoc comedere et licite posses reus eris coram deo in illo peccato. Etiam si vnus inferret damnatum primo in prato siue in agro. siue in orto: et si proclamares eundem tunc talis sic proclamatus cessaret a danno inferendo: et nolles hoc facere propter charitatem proximi in subsidium domino rei: tunc reus esses coram deo. Item si quis aliquem vellet iniuste capere: et tu bono modo posses illum premonere et non faceres: reus esses. Item cum videres aliquem occulte peccare et posses hoc manifestare illi qui posset

prodesse et emendare ne iste iterum peccaret: et nolles ea facere: et sic dissimularis: tunc esses particeps illius criminis. Sed aliqui dicunt cum aliqua iniuria fieri vident: quid hoc pertinet ad me? Respondeo illis: Ex precepto fratris ne charitatis quilibet tenet preuenire periculum sui proximi corporis et anime: cum hoc commode potest. Exemplum si videres cecum transire erga foueam: et non premoneres eum homicida illius esses coram deo: si in foueam caderet: et si sic moreretur. Item cum in synodo precipitur omnibus in eadem parochia existentibus ut manifestent crimina publica ad corrigendum ea. Quod quidam non curant. Et ideo seipsum miserabiliter damnant. Ergo quicumque causa consanguinitatis vel familiaritatis. Vel causa lucri non prederet peccatum quod pendendum esset: secundum iuram simoniam committeret et grauiter peccaret. Et quicumque sciret hereticum vel peritonissam et non prederet mortaliter peccaret. Quia melius esset tales corruptores fidei perdere prelati ecclesie quam diu valde in pane et aqua ieiunare.

ExPLICIT TRACTATUS DE NO-
UEN PECCATIS ALIENIS.

INCIPIT TRACTATUS DE SEPTEM PECCATIS
MORTALIBUS. Et primo de peccato mor-
tali in communi.

Peccatum cuius **A**
presumptum fuerit generaliter mor-
tem. Jac. i. Hoc intelligit
de quolibet peccato mortali. Pro quo
sciendum quod peccatum mortale committitur
quatuor modis. Primo quando nescit se fa-
cere preceptum dei: vel preceptum prelati
vel ecclesie: vel aliquod vitium de septem
vitijs capitalibus. Et in hoc ignorantia
non excusat hominem usum rationis
habentem. Unde Augustinus de gratia et libero